

Таукчі О.

СИНКРЕТИЗМ ПРОСТОРОВОЇ Й ТЕМПОРАЛЬНОЇ МЕТАФОР ТА ЙОГО АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

З точки зору американського психолога Лери Бородицькі «time is a phenomenon in which we, the observer, experience continuous unidirectional change that may be marked by appearance and disappearance of objects and events» [1, с. 4]. Цей аспект концепту «час», вочевидь, являє собою мовну й культурну універсалію: «to capture the sequential order of events, time is generally conceived as a one-dimensional, directional entity.

Across languages, the spatial terms imported to talk about time are also one-dimensional, directional terms such as ahead/ behind or up / down rather than multidimensional or symmetric terms such as narrow/ wide or left / right» [34, с. 137].

Отже, за думкою американських учених, у свідомості людей, які розмовляють різними мовами, час має єдину модель. Ось чому носії неблизькоспоріднених мов та культур описують його у тих самих термінах.

Однак, визнаючи можливість отримання знань про час шляхом спостереження за ним, Лера Бородицькі підкреслює визначальну роль мови, якою ведеться спілкування, у формуванні уявлень про час. «However, there are many aspects of our concept of time that are not observable in the world. For example, does time move horizontally or vertically? Does it move forward or backward, left or right, up or down? Does it move past us, or do we move through it? All of these aspects are left unspecified in our experience with the world. They are however, specified in our language — most often through spatial metaphors» [1, с. 5].

Цього ж висновку дійшли інші американські дослідники [2, с. 140], [3, с. 373]. Нарешті, яка ж концепція «часу» характерна для носіїв англійської мови? «In English, we predominantly use front / back terms to talk about time. We can talk about the good times ahead of us or the hardships behind us. We can move meetings forward, push deadlines back, and eat dessert before we are done with our vegetables. On the whole, the terms used to order events are the same as those used to describe asymmetric horizontal spatial relations (e.g., «he took three steps forward» or «the dumpster is behind the store»))» [1, с. 7].

Література:

1. Boroditsky, L., 2014. Does language shape thought ? Mandarin and English speaker's conceptions of time. *Cognitive Psychology*, 43 (1), pp. 1–22.

2. Chun, L., 1997. A cognitive approach to UP metaphors in English and Chinese : What do they reveal about the English mind and the Chinese mind? In : Research degree progress report for Hong Kong Polytechnic University, 1997. Hong Kong : Hong Kong Polytechnic University, pp. 125–140.

3. Clark, H., 1973. Space, time semantics and the child. In : T. E. Moore, ed. 1973. *Cognitive development and the acquisition of language*. New York : Academic Press, pp. 370–394. Lakoff, G. and Johnson, M., 1980.